

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Методичні рекомендації до вивчення курсу
«Радіовиробництво (виробництво контенту, продукту, промоція)»
для студентів I курсу, денної та заочної форм навчання,
спеціальності: С7 – «Журналістика»
(за вимогами кредитно-модульної системи).

Методичні рекомендації до вивчення курсу «Радіовиробництво (виробництво контенту, продукту, промоція)» для студентів I курсу, денної та заочної форм навчання, спеціальності: С7 – «Журналістика» / Укл.: Г. С. Скуртул. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. 42 с.

Укладач: Г. С. Скуртул, к.ф.н., доцент

Рецензент: Г. М. Волинець, к.ф.н., доцент

Відповідальний за випуск: С.А. Панченко, к. ф. н., доцент

Затверджено
на засіданні кафедри
журналістики
Протокол № 6
від 26 січня 2025 р.

Рекомендовано до видання
НМК факультету
соціальних наук
Протокол № 4
від 29 січня 2025 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст курсу	12
Плани практичних занять	16
Тести для самоконтролю.....	25
Питання на іспит.....	26
Перелік індивідуальних завдань	29
Контрольні роботи для студентів заочної форми навчання...30	
Навчально-методичні матеріали з дисципліни.....	34
Додатки.....	36

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Радіовиробництво (виробництво контенту, продукту, промоція)» входить до програми професійної підготовки студентів-бакалаврів і є важливим структурним компонентом фахової компетентності журналістів в Україні. Курс покликаний ознайомити студентів з основними тенденціями розвитку радіожурналістики та особливостями виготовлення радіоконтенту й продукту. Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Радіовиробництво (виробництво контенту, продукту, промоція)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності С7 «Журналістика».

Метою навчальної дисципліни «Радіовиробництво (виробництво контенту, продукту, промоція)» є ознайомлення студентів зі специфікою принципів і законів діяльності з радіовиробництва, структурування знань про систему зв'язків ЗМІ на основі вивчення специфіки радіомовлення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- висвітлити особливості радіомовлення в системі ЗМІ;
- окреслити специфіку сучасного етапу розвитку радіомовлення й основні історичні етапи його функціонування;
- навчити студентів застосовувати практичні рекомендації у процесі створення професійного та конкурентоспроможного програмного радіопродукту;
- з'ясувати жанрово-стильовий спектр радіожурналістики й особливості взаємодії з радіоаудиторією.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати **загальні компетентності**:

- знання української літературної мови, ділового (професійного) дискурсу рідною мовою;
- здатність застосовувати набуті професійні знання на практиці (у широкому діапазоні можливих місць роботи й повсякденному житті);
- здатність не тільки генерувати нові ідеї (творчі, креативні), а й реалізовувати їх у власних чи командних (колективних) проєктах;
- здатність забезпечувати для себе й інших належний рівень безпеки в професійній діяльності і повсякденному житті;

фахові компетентності:

- здатність розуміти й усвідомлювати суть і специфіку журналістики як професійної сфери діяльності;
 - здатність і готовність поєднувати творчий характер праці журналіста з техніко-технологічною складовою його діяльності (зумовленою журналістикою за видами);
 - здатність створювати різножанровий і різноформатний вербальний, візуальний, аудіальний журналістський продукт, спираючись на набуті знання, уміння і навички з теорії, методики і практики журналістської творчості (за видами ЗМІ);
 - здатність брати участь у створенні журналістського продукту як результату колективної творчої праці (за видами ЗМІ);
 - здатність виконувати обов'язки творчого працівника на посадах ведучого, кореспондента, оглядача, коментатора, журналіста та ін. (за видами ЗМІ);
 - здатність демонструвати базові знання й елементарні практичні навички сценариста, монтажера, режисера, звукорежисера та ін., мати навички роботи з програмами, необхідними для створення медійного продукту (за видами ЗМІ);
 - знання специфіки радіо як виду ЗМІ, особливостей функціонування редакції радіо (дротового, FM), специфіки радіоменеджменту;
 - здатність забезпечувати для себе й інших належний рівень безпеки в професійній діяльності і повсякденному житті, дотримуватись санітарно-гігієнічних норм на виробництві, покращувати умови праці.
- Очікувані **програмні результати навчання**. Студент уміє:
- розрізняти формотворчі та стилетворчі засоби вираження на радіо;
 - складати сітки годинного та добового програмного мовлення;
 - розробляти концепцію програм;
 - озвучувати матеріал для радіопередачі (чітка дикція, правильна вимова);
 - створювати сучасні програми, спираючись на новітні методи монтажу звукового матеріалу та принципи фактурності радіопередачі;
 - відбирати новини з інформаційного потоку, редагувати їх відповідно до формату радіостанції.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОГО ВІДДІЛЕННЯ

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Вид контролю
	Всього	Аудиторних		РС	
		Лекцій	Практичних занять		
Годин	180	–	60	0	
Кредитів в ЄКТС	6				
Змістових модулів 2	90/3 кредити ЄКТС	–	30	0	Поточний та підсумковий
Тижнев навантаження	4 год./0,1 кредиту ЄКТС				

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Вид контролю
	Всього	Аудиторних		РС	
		Лекцій	Практичних занять		
Годин	90	–	8	2	
Кредитів ЄКТС	6				
Змістових модулів 2	90/3 кредити ЄКТС	–	8	2	Поточний та підсумковий

Примітка. 1 кредит ЄКТС – 30 год.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Програма дисципліни структурована на 1 модуль, до складу якого входять блоки 2 змістових модулів. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ЄКТС – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю (залікового кредиту).

Кредитно-модульна система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися, готуватися до кожного заняття.

Видами навчальної діяльності згідно з навчальним планом є:

- а) практичні заняття;
- б) самостійна робота студентів (СРС);
- в) індивідуальна робота студентів.

Застосовуються такі засоби визначення рівня підготовки студентів: усні та письмові відповіді на практичних заняттях, самостійні та контрольні роботи, тести, виконання індивідуальних завдань, реферування студентами літератури, творчі завдання, створення (запис) студентами власних радіопродуктів.

Практичні заняття передбачають:

- формування у студентів умінь і навичок створення якісних радіоматеріалів;
- розкриття специфіки радіожурналістики;
- реалізацію задуму в якісному, завершеному вигляді (планування, підготовка матеріалів, написання/запис/монтаж (творчий, технічний), редагування);
- вирішення творчих завдань, спрямованих на розвиток мислення, творчої уяви та логіки.

Студентам рекомендується до практичних занять виконувати творчі завдання, реферувати публікації, присвячені актуальним проблемам радіожурналістики, готувати повідомлення.

Підсумковий контроль засвоєння змістових модулів здійснюється після їх завершення.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних змістових модулів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ З ДИСЦИПЛІНИ
«РАДІОВИРОБНИЦТВО (ВИРОБНИЦТВО КОНТЕНТУ,
ПРОДУКТУ, ПРОМОЦІЯ)»**

	Поточна навчальна діяльність	Кількість балів				Разом
		Практичні заняття				
		опанування практичними навичками	контрольна робота (рубіжний контроль)	індивідуальні творчі завдання		
	Змістовий модуль 1 (8 практ. зан.)	1	2	6	8	5
	Тема 1.		3			
	Тема 2.		3		2	
	Тема 3.		3			
	Тема 4.		3		2	
	Тема 5.		3			
	Тема 6.		3			
	Тема 7.		3			
	Тема 8.		3			
	Контрольна робота			7		
	Змістовий модуль 2 (7 практ. зан.)	1	2	8	6	5
	Тема 9.		3		3	
	Тема 10.		3			
	Тема 11.		3		3	
	Тема 12.		3			
	Тема 13.		3			
	Тема 14.		3			
	Тема 15.		3			

	Контрольна робота		8		
	Разом	4	1	1	0
		5	5	0	0

За певні види роботи студенту надаються бали:

«3» бали – вища оцінка за відповідь на практичному занятті;

«3» бали – вища оцінка за виконання творчого індивідуального завдання (аналіз змістової специфіки та жанрового наповнення видання з мистецькою орієнтацією, створення медіатексту, розробку сценарію програми на мистецьку тематику);

«7» балів – аудиторна контрольна робота (рубіжний контроль) у 1 модулі; «8» балів – аудиторна контрольна робота (рубіжний контроль) у 2 модулі.

Студент/студентка має змогу отримати додаткові бали за:

а) доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

б) суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до того, хто виступає вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за кожен змістовий модуль у ході аудиторних занять, а також в системі дистанційної освіти moodle – 70.

Максимальна кількість балів, які може отримати студент під час заліку – 30.

Рубіжний контроль знань студентів здійснюється через проведення письмових контрольних робіт (тестів), які проводяться на

окремому тижні під час заняття. Здобувач має змогу отримати 2 бали в першому та 3 бали в другому змістовому модулі за виконання індивідуального завдання та підвищити загальну суму балів.

Якщо здобувач виконав успішно всі наведені до рубіжного контролю завдання – він може не виконувати контрольну роботу/тести.

У структурі навчання виділяють 2 змістових модулі. Тобто студенти двічі за семестр складають рубіжний контроль.

Підсумковий модульний контроль

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача/здобувачки вищої освіти. Підсумковий модульний контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЗАЛІКУ

Три питання потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 10 балів за кожне питання). Максимальна кількість складає **30 балів**. При дистанційному навчанні використовуються тестові завдання або усна співбесіда. Тест складається з питань, які в сумі дають також 30 балів.

30 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

25-20 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

15-10 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

10-5 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

0 балів отримують студенти, які недопущені або не з'явилися на залік.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть додатково враховуватись такі види активностей здобувача (неформальна освіта) за умов підтвердження результатів (сертифікат з зазначення обсягу кредитів, сертифікат участі, грамота учасника конференції, сертифікат за призове місце у конкурсі тощо):

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursea, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь у майстеркласах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем у галузі публічних виступів (з підготовкою промови, спічу, презентації, імпровізації, самоаналізу після дискусії, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом; збірником тез тощо).

Кожен здобувач заочної форми навчання виконує контрольну роботу за варіантом. Вибір варіанту здійснюється за порядковим номером П.І.Б. студента/студентки у списку академічної групи або журналу обліку відвідування занять. В кожному варіанті необхідно розглянути певні питання (які можуть бути розділені на два-три підпункти). Кожен варіант контрольної роботи оцінюється в 70 балів максимум. Після перевірки викладачем письмової контрольної роботи та її захисту в усному вигляді викладач допускає здобувача до заліку. Критерії оцінки завдань на заліку ті самі, що і в денної форми. Завдання заліку складають 30 балів.

ЗМІСТ КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

РАДІО ЯК ЗАСІБ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Тема 1-2. Радіомовлення в системі ЗМІ. Система засобів масової інформації. Поняття «радіо», історія походження, становлення та вжитку. Радіомовлення у системі ЗМІ: характерні особливості, переваги та недоліки порівняно з іншими засобами масової інформації. Радіожурналістика як наука. Специфіка функціонування радіомовлення на сучасному етапі. Технологічна та економічна база радіо. Напрямки технічної модернізації радіомовлення. Інтернет-радіомовлення.

Тема 3-4. Історія розвитку радіомовлення. Поява та перші етапи функціонування світового радіомовлення. Комерційне радіомовлення США, Західної Європи. Виникнення альтернативних радіостанцій. Історія розвитку українського недержавного радіомовлення. Причини та умови виникнення. Перші радіостанції в Україні. Мережа західноукраїнського недержавного мовлення. Становлення державного радіомовлення в Україні. Розвиток радіо періоду репресій. Фронтний етап функціонування радіо. Радіопрограми в період відбудови. «Хрущовський» період в радіомовленні. Радіоінформації в період застою. Період перебудови та його вплив на радіомовлення. Державне і комерційне радіомовлення незалежної України.

Тема 5-6. Жанрова палітра радіожурналістики. Інформаційні жанри радіожурналістики. Аналітичні жанри радіожурналістики. Художньо-документальні жанри радіожурналістики. Формотворчі засоби радіомовлення. Стилєтворчі засоби радіомовлення. Звуковий одяг сучасного радіомовлення.

Тема 7. Програмування сучасного радіомовлення. Основні визначення поняття «програма». «Форми» та «жанри» мовлення: спільне та відмінне. Поняття «формат радіо»: критерії визначення. Інформаційна радіопрограма (типологія, формально-змістові особливості, функціональне призначення). Авторська радіопрограма (типологія, формально-змістові особливості, функціональне призначення). Ігрова (розважальна) радіопрограма (типологія, формально-змістові особливості, функціональне призначення).

Тема 8-9. Радіоновини: особливості програмування. Основні чинники впливу на процес організації інформаційного мовлення. Поняття „випуск новин”, особливості класифікації. Характеристика типів новинних програм на радіо. Тенденції розвитку інформаційного радіомовлення. Основні параметри верстки інформаційних програм.

Тема 10-11. Радіоповідомлення. «Радіоповідомлення»: критерії визначення, шляхи інтерпретації. Вимоги до інформаційного

радіоповідомлення. Різновиди інформаційного радіоповідомлення. Методика підготовки інформаційного радіоповідомлення.

Тема 12-13. Рекламне повідомлення на радіо. Поняття «радіореклама» та її основні різновиди. Формо- та стилетворчі засоби радіомовлення в рекламі. Характеристика факторів впливу на ефективність рекламного радіоролика. Особливості структури рекламного радіоспоту. Текст рекламного радіоповідомлення та способи впливу на реципієнта.

Тема 14-15. Фактура повідомлення на радіо. Шкідлива інформаційна надмірність і способи її уникнення. Поняття «фактура» радіопередачі та його відмінності від тексту. Характеристика відмінностей фактури різножанрових програм.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СИСТЕМА РАДІОМОВЛЕННЯ

Тема 16-17. Виступ перед мікрофоном. Особливості підготовленого і імпровізованого виступів перед мікрофоном. Роль сили і висоти голосу, темпу мовлення в подачі радіоповідомлення. Особливості використання пауз у подачі радіоповідомлення.

Тема 18-19. Образ радіостанції та слухачьке сприйняття. Способи створення стабільного позитивного образу радіостанції в свідомості слухачів. Поняття «психотип» слухачів музики. Класифікація типів слухачів музики.

Тема 20-21. Авторські й ігрові радіопрограми. Характеристика професійних якостей автора радіопрограми. Основні підходи до оцінки роботи автора програми. Характеристика основних аспектів компетентності автора програми. Основні принципи програмування ігрових радіопередач.

Тема 22-23. Аудиторія новин сучасного радіомовлення. Соціально-демографічні та соціально-психологічні характеристики слухачів новин інформаційних радіостанцій. Соціально-демографічні

та соціально-психологічні характеристики слухачів новин музично-інформаційних радіостанцій. Характеристика основних способів маніпулювання масовою свідомістю у радіоновинах. Аналіз стереотипів масової свідомості, поширюваних радіоновинами. «Образ світу/ картина світу» слухача радіоновин.

Тема 24-25. Аудиторний портрет розважального радіо. Типологія розважальних програм на радіо. Звуковий образ розважального радіопродукту у процесі маніпулювання масовою свідомістю. Функція «наркотизації» медіа і розважальний контент сучасного радіо. Потреби й інтереси слухача розважального радіо. «Образ світу/ картина світу» слухача розважальних радіопрограм.

Тема 26-27. Дитячі програми на радіо. Типологія дитячих програм на радіо. Звуковий образ радіопрограм для дітей. Дитяча радіограма як складова соціалізації особистості. Дитяче радіомовлення в Україні та інформаційне законодавство. «Образ світу/ картина світу» слухача дитячих радіопрограм.

Тема 28. Стереотипізація дійсності у радіорекламі. Типологія радіореклами. Образ жінки в радіорекламі: соціально-психологічні характеристики. Образ чоловіка в радіорекламі: соціально-психологічні характеристики. Образ дитини в радіорекламі: соціально-психологічні характеристики. Образ молоді в радіорекламі: соціально-психологічні характеристики.

Тема 29-30. Аудиторія сучасного українського радіомовлення. Дослідження аудиторії всеукраїнських радіостанцій: методологія, результати. Дослідження аудиторії регіональних радіостанцій: методологія, результати. Аудиторія запорізьких радіостанцій.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття дають змогу студентам застосувати теоретичні знання у реальному або змодельованому медійному середовищі. Це стимулює критичне мислення, аналітичні навички та глибше розуміння комунікативних процесів. Колективне обговорення кейсів, моделювання комунікативних ситуацій, аналіз маніпулятивних прийомів навчає не лише розпізнавати вплив, а й будувати ефективні етичні комунікації. Заняття допомагають студентам формувати навички для майбутньої кар'єри у сфері журналістики, PR, реклами, соціальних комунікацій, медіаменеджменту та аналітики.

Методичні рекомендації студентам для виконання практичних занять:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал із зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал під час обговорення дискусійних питань із теми та вирішення практичних завдань.

Тема 1-2. Особливості радіо як засобу масової інформації (8 годин)

План

1. Радіомовлення в системі засобів масової інформації: загальні тенденції.
2. Характерні особливості радіо.
3. Виразальні засоби радіожурналістики:
 - а) формоутворювальні засоби: слово (мовлення), музика (для ознайомлення: <https://osvitanova.com.ua/posts/2743-muzyka-ta-ii-vplyv-chomu-nam-podobaietsia-rizna-ia-k-vynykaiut-murashky-ta-zmina-nastroiu-poiasniiue-nauka> скласти топ-3 пісень, які викликають у вас емоції), шуми і документальні записи;
 - б) стилеутворювальні засоби радіожурналістики: монтаж (функції), реверберація, прийом «буратіно» тощо.
4. Функції радіомовлення.

Практичні завдання:

- прослухайте бесіди: 1) <https://www.youtube.com/watch?v=UBNHGskSH3g&list=PLdi1z2feads1b>

[LNUZIpWMp1LvByp24Hrp&index=17&ab_channel=%D0%94%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD](https://www.youtube.com/watch?v=7murHwgI84g&ab_channel=%D0%94%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD) 2)
https://www.youtube.com/watch?v=7murHwgI84g&ab_channel=%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%97 (обговорення основних тез під час відповіді на питання №1);

➤ джерела для опрацювання (до питання №3): 1) О. Гоян «Звуковий образ комерційного радіомовлення: особливості формування» (Режим доступу: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1651>); 2) І. Головенко «Виразальні засоби в інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних радіожанрах» (<http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/teleradio/article/viewFile/688/693>); Ю. Любченко «Виразальна система радіожурналістики»;

➤ підготувати **огляд** (історія радіостанції, інформаційна політика, програмна сітка, унікальність, контент, ведучі тощо) однієї з українських радіостанцій (**1 на вибір**): 1) «Байрактар»; 2) «Промінь»; 3) «Культура»; 4) «Радіо NV»; 5) «Громадське радіо»; 6) Радіо Skovoroda; 7) «Армія FM».

➤ проілюструйте на прикладі однієї **прослуханої** програми на радіо «Культура» (<http://ukr.radio/progs.html?channelID=3>) (на вибір) специфічні можливості радіо, його виразальні засоби, функціональне призначення;

➤ ознайомившись із виразальними засобами радіо, **спробуйте створити акустичний портрет**: міста (на вибір студента/студентки), Ігор нескорених (Invictus Games), евакуації в перші дні повномасштабного вторгнення росії в Україну, Асканії Нової, Кам'яної Могили, залізничного вокзалу Запоріжжя-1, пустелі, цунамі, Різдва, притулку для тварин, Дня Незалежності України або запропонуйте свій образ/тему/портрет.

Список джерел

1. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник / О.Я. Гоян. – 2-ге вид., доп. Київ : Веселка, 2004. 245 с.

1. Гоян В., Гоян О. Перші комерційні радіостанції в Україні: від експериментів до бізнесу. Навчальний посібник. Київ : Інститут журналістики, 2020. 56 с.

2. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: Підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с
3. Любченко Ю. Виразальна система радіожурналістики : монографія. Запоріжжя: АА Тандем, 2016. 192 с.
4. Ньюзом Е. Гучніше! Як створювати круті подкасти. Харків : Віват, 2022. 336 с.
5. Мірошниченко П. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 328 с.

Тема 3-4. Радіостанція як ділове підприємство

(8 годин)

План

1. Радіостанція та радіомовлення: ідентифікація понять.
2. Видові ознаки класифікацій радіостанцій (із прикладами!):
 - за формою власності;
 - за способом поширення сигналу та діапазоном мовлення;
 - за типом і форматом мовлення;
 - за способом трансляції програмного продукту;
 - за територіальним мовленням.
3. Громадське радіо: історія/сучасність (активне цитування Андрія Куликова, співзасновника Громадського радіо).
4. Інтернет-радіостанція: тенденції розвитку, класифікації, типологічні особливості.

Практичні завдання:

- для ознайомлення: 1) Гоян О., Гоян В. Перші комерційні радіостанції в Україні: від експериментів до бізнесу (дискусія на парі); 2) Андрій Куликов Історія появи та розвитку «Громадського радіо»
https://www.youtube.com/watch?v=83xXE1TQYdQ&ab_channel=GongadzePrize%7C%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%8F%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%93%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%8F%D2%90%D0%BE%D0%BD%D2%91%D0%B0%D0%B4%D0%B7%D0%B5
- зробіть огляд українських **інтернет-радіостанцій (не сайтів радіостанцій, а веб-радіо)** (мінімум 3). Визначте переваги і недоліки у мовленні цих станцій із точки зору радіоаудиторії;

➤ зробіть порівняльну характеристику державної і комерційної радіостанції і визначте, які програми (музичні, інтерактивні, розважальні, дитячі, літературні, інформаційні і т.д.) переважають в ефірі обраних радіостанцій;

➤ «Радіо: Століття інформування, розваг та освіти» – ОСНОВНА ТЕМА ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ РАДІО ЗА ВЕРСІЄЮ ЮНЕСКО ТА ООН 13 лютого 2024 року. Підготуйте тематичний пост для сторінки https://www.instagram.com/journalism_nuzp/?hl=ru (скрін публікації прикріплюємо в системі MOODLE);

➤ дотримуючись усіх правил стрімінгу запишіть власний стрім (місце/подія/інформаційний привід на вибір студента/студентки).

Список джерел

1. Гоян О. Технологія форматування радіоефіру. – Режим доступу : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1029>

2. Гоян О., Гоян В. Перші комерційні радіостанції в Україні: від експериментів до бізнесу. – Режим доступу : https://www.researchgate.net/publication/346942795_PERSI_KOMERCII_NI_RADIOSTANCIJ_V_UKRAINI_VID_EKSPERIMENTIV_DO_BIZN_ESU_Navc_posibnik_Teleradioklub_Veselka_Vita_Goan_Oles_Goan_-_Kiiv_Institut_zurnalistiki_2020_-_56_s

3. Гоян О. Формати «громадське радіо» і «розмовне радіо» в українському ефірі. – Режим доступу : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=237>

4. Кошак О. Особливості сучасного розвитку радіомовлення як складової національного інформаційного медіапростору. – Режим доступу : <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/43273/1/%D0%9A%D0%BE%D1%88%D0%B0%D0%BA%202017.pdf>

Тема 5-6. Інформаційні радіожанри (8 годин)

План

1. Поняття про жанр. Класифікація радіожанрів. Проблема визначення радіожанрів.

2. Інформаційне повідомлення: призначення, жанрові особливості.

3. Вимоги до інформаційного повідомлення.

4. Різновиди інформаційних повідомлень: хроніка, розгорнуте, коментоване.

Практичні завдання:

➤ прослухавши ранкові, денні і вечірні випуски новин (єдиний інформаційний марафон), простежте за тим, як змінюються новини впродовж дня, як відбувається віддзеркалення однієї й тієї ж важливої події в ефірі (письмово в зошит! Фотографуємо, вантажимо в мудл);

➤ використовуючи основні доступні джерела для радіоповідомлень (інформаційні агентства, друковані ЗМІ, портали і т.д.) і враховуючи вимоги до радіоповідомлень (за В. Лизанчуком) підготуйте і запишіть 5 тематичних хронікальних/розширених радіоповідомлень, які вийдуть у радіоефір у квітні на музичній радіостанції (тематика на вибір студента/студентки) (прикладі радіоновин додаю окремими аудіофайлами, не забуваємо про верстку новин!). Записаний аудіофайл вантажимо в мудл. На занятті мати **ТЕКСТОВИЙ ВАРІАНТ** записаного інформаційного випуску;

➤ тезовий конспект статті М. Нагорняк «Як зробити новини привабливими (на прикладі повідомлень радіо «Свобода» та радіо Бі-Бі-Сі» (Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2325>).

Список джерел

1. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник / О.Я. Гоян. – 2-ге вид., доп. Київ : Веселка, 2004. 245 с.

1. Гоян В., Гоян О. Перші комерційні радіостанції в Україні: від експериментів до бізнесу. Навчальний посібник. Київ : Інститут журналістики, 2020. 56 с.

2. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: Підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с

3. Любченко Ю. Виразальна система радіожурналістики : монографія. Запоріжжя: АА Тандем, 2016. 192 с.

4. Ньюзом Е. Гучніше! Як створювати круті подкасти. Харків : Віват, 2022. 336 с.

5. Мірошніченко П. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 328 с.

Тема 7-8. Інформаційні радіожанри: радіоінтерв'ю, радіорепортаж

(8 годин)

План

1. Радіорепортаж: призначення, жанрові особливості.
2. Вимоги до радіорепортажу. Різновиди.
3. Методика підготовки.
4. Призначення і жанрові особливості радіоінтерв'ю.
5. Вимоги до радіоінтерв'ю.
6. Різновиди радіоінтерв'ю: офіційні, суто інформаційні, портретні, інтерв'ю-анкета, прес-конференція.
7. Методика підготовки радіоінтерв'ю.

Практичні завдання:

- конспект відеопрезентації «Радіорепортаж»;
- доведіть жанрову приналежність записів **(два на вибір)**

(режим доступу до записів: <https://music.amazon.com/podcasts/893b9409-8c73-4d5c-bd1a-88dbd62f8373/%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B6>:

[88dbd62f8373/%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B6](https://music.amazon.com/podcasts/893b9409-8c73-4d5c-bd1a-88dbd62f8373/%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B6):

аналіз за всіма класифікація, видами, ефектами (див. відеопрезентацію) виконуємо в **окремому** документі Word, назва файлу РЕПОРТАЖ_АНАЛІЗ_ПРИЗВИЩЕ готовий документ вантажимо в мудл;

- обравши актуальний інформаційний привід, запишіть радіорепортаж із **залученням обов'язкових репортажних структурних елементів і виражальних засобів;**

- ви вирішили узяти інтерв'ю у відомого спортсмена. Як ви вважаєте, яке місце найзручніше для зустрічі: спортзал, де він тренується, кімната для відпочинку на спортивній базі, лавка в сквері або його квартира? (усне обговорення);

- у чому полягає відмінність бесіди від інтерв'ю?

Список джерел

1. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник / О.Я. Гоян. – 2-ге вид., доп. Київ : Веселка, 2004. 245 с.
1. Гоян В., Гоян О. Перші комерційні радіостанції в Україні: від експериментів до бізнесу. Навчальний посібник. Київ : Інститут журналістики, 2020. 56 с.
2. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: Підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с
3. Любченко Ю. Виразальна система радіожурналістики : монографія. Запоріжжя: АА Тандем, 2016. 192 с.
4. Ньюзум Е. Гучніше! Як створювати круті подкасти. Харків : Віват, 2022. – 336 с.
5. Мірошниченко П. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 328 с.

Тема 9-10. Авторська радіопрограма/подкасти як авторський аудіопродукт (8 годин)

План

1. Різновиди радіомовлення (програм) (класифікація В.Лизанчука). Авторська радіопрограма/подкаст – спільне/відмінне.
2. Історія подкастингу: зарубіжний/український досвід. Подкасти в системі українських інтернет-медіа. Види (з прикладами!).
3. Специфіка неймінгу й структури аудіоподкастів. «Теорія» десяти важливих слів Еріка Ньюзмана.
4. Саунддизайн авторських радіопрограм/подкастів (підібрати цікаві приклади).

Практичні завдання:

- переглянути відеолекцію «Сила подкастів. Як аудіо допомагає розповісти історію» (https://www.youtube.com/watch?v=NnEtPo1CRtA&list=PLi9zKLQUQc-yPhyxUH9ofyOJqg_-N9dcs&index=2). Тезовий конспект.
- проаналізуйте авторську радіопрограму за запропонованою схемою (радіостанція і програма на вибір

студента/студентки) (**завдання окремо у форматі World** + додаємо аудіофайл (або посилання) з аналізованою програмою);

➤ підготуйтеся до обговорення книги Еріка Ньюмана «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (**два розділи на вибір студента/студентки**). Чи «працюють», на вашу думку, поради подкастера в українському подкастингу?

➤ ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту та врахувавши всі складові таких програм (назва, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі програми, жанр програми тощо): **розробіть** концепцію власного авторського аудіопроекту: цільова аудиторія, кількість сезонів, тематика/проблематика, вид (формат), назва (2-3 варіанта), опис всього сезону і епізоду №1,2 (див. приклад на Go Podcast чи на сайті радіостанції) та **запишіть**;

➤ для

ознайомлення:

https://www.youtube.com/watch?v=MpEm7R_teWI&ab_channel=%D0%A8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9

(Андрій КУЛИКОВ)

Список джерел

1. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник / О.Я. Гоян. – 2-ге вид., доп. Київ : Веселка, 2004. 245 с.

1. Гоян В., Гоян О. Перші комерційні радіостанції в Україні: від експериментів до бізнесу. Навчальний посібник. Київ : Інститут журналістики, 2020. 56 с.

2. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: Підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с

3. Любченко Ю. Виразальна система радіожурналістики : монографія. Запоріжжя: АА Тандем, 2016. 192 с.

4. Ньюзум Е. Гучніше! Як створювати круті подкасти. Харків : Віват, 2022. – 336 с.

5. Мірошниченко П. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 328 с.

Тема 11-12. Виступ перед мікрофоном (8 годин)

План:

1. Особливості підготовленого і імпровізованого виступів перед мікрофоном.

2. Роль сили і висоти голосу, темпу мовлення в подачі радіоповідомлення.

3. Особливості використання пауз у подачі радіоповідомлення. (Дзвінкість, зібраність, свобода, польотність, стабільність, рухомість, витривалість, сугестивність голосу як показники його якості. Гігієна голосу. Що таке «висота голосу»? Її фізіологічна природа. Що таке «тембр голосу»? Тембр голосу та фізіологічний розвиток людини. Складові гнучкості голосу. Що таке «діапазон голосу»? Що таке верхня межа голосу? Що таке нижня межа голосу? Що таке «голосова відтяжка»? Що таке дикція? Чим дикція відрізняється від артикуляції? Які вправи для шліфування дикції ви знаєте?). Як часто слід виконувати вправи для формування, розвитку і шліфування дикції? Що таке темп мовлення?

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. У чому специфіка радіомовного каналу:

а) в шумах, б) в сукупності технічних засобів, в) в масовості, г) в акустичності.

2. Слово, музика, шуми – це а) звуковий образ, б) виражальні засоби радіо, в) основні елементи радіо, г) другорядні елементи радіо.

3. Що таке радіоповідомлення? а) повідомлення на радіо, б) інформація, що спеціально підготовлена для сприймання на слух, в) всі існуючі відомості, втілені в певну форму й призначенні для подачі на радіо, г) відібрана, впорядкована і втілена в певну форму інформація, що розрахована для сприймання на слух.

4. На які питання має відповідати радіоповідомлення? а) що?, де?, коли?, хто?, чому?, як? б) хто?, де?, навіщо?, скільки?, як? в) чому?, як?, з якою метою?, що?, де? г) коли?, хто?, у кого?, навіщо?

5. Що відносять до основних джерел інформації? а) інформаційні агенції, б) електронні бази даних, в) підшивки газет, г) довідники.

6. Що не відносять до методів отримання інформації? а) інтерв'ю, б) спостереження, в) довідкова література, г) документи.

7. Що входить до композиції повідомлення? а) найважливіше в новині, посилання на джерело інформації, виклад подробиць, можливі коментарі та висновки. б) анонс події, виклад подробиць, висновки, власні оцінки. в) найважливіше в новині, виклад подробиць, висновки, власні оцінки.

г) джерело інформації, найважливіше в новині, можливі коментарі та висновки.

8. Принцип «перевернутої піраміди» – це: а) відповіді на 6 питань, б) виклад новин від подробиць до найголовнішого, в) хронологічний виклад новин, г) виклад новин від найголовнішого до подробиць.

9. Плюралізм думок характерний для: а) соціальних новин, б) політичних новин, в) культурних новин, г) спортивних новин.

10. Що входить до основних умов ефективної передачі інформації? а) доступність повідомлення, б) тривалість повідомлення, в) сенсаційність повідомлення, г) логічність викладу повідомлення.

11. Які жанри радіожурналістики входять у систему інформаційних жанрів? а) радіоінтерв'ю б) радіокореспонденція в) радіовиступ г) радіокоментар.

12. У чому полягає основна функція інформаційного повідомлення? а) висвітлення новини б) висвітлення протилежних думок в) висвітлення думки фахівців г) тлумачення новини.

13. Які прийоми входять до числа основних при коментованій подачі інформації? а) висвітлення думки автора б) короткий огляд передісторії події в) залучення думок колег автора г) тлумачення компетентної особи.

14. Який радіожанр покликаний створити ілюзію ефекту присутності? а) радіокореспонденція б) радіобесіда в) радіорепортаж г) радіозвіт.

15. За допомогою чого у радіорепортажі досягається емоційність? а) змалювання характеристик присутніх б) думка автора в) деталізація г) розповідь від другої особи.

16. Який принцип характерний для викладу інформації в радіозвіті? а) перевернутої піраміди б) прямої піраміди в) принцип ромба г) хронологічний принцип.

17. Які види питань в радіоінтерв'ю передбачають однозначну відповідь? САМІ а) відкриті б) закриті в) уточнюючі г) реторичні.

18. Які жанри радіожурналістики не входять у систему інформаційних жанрів? а) радіоінтерв'ю б) радіокореспонденція в) радіовиступ г) радіокоментар.

ПИТАННЯ НА ІСПИТ

1. Поняття «радіо», історія походження.
2. Радіомовлення в системі ЗМІ.
3. Специфіка функціонування радіомовлення на сучасному етапі.
4. Напрямки технічної модернізації радіомовлення.
5. Класифікація функцій радіомовлення. Поліфункціональність радіо.
6. Система інформаційних функцій радіомовлення.
7. Функції забезпечення соціального управління суспільством.
8. Культурно-просвітницькі функції радіомовлення.
9. Поява та перші етапи функціонування світового радіомовлення.
10. Комерційне радіомовлення США, Західної Європи.
11. Умови виникнення недержавного радіо в Україні.
12. Мережа західноукраїнського недержавного мовлення.
13. Становлення державного радіомовлення в Україні.

14. Особливості функціонування радіо в період репресій.
15. Фронтний етап функціонування радіо.
16. Радіопрограми в період відбудови.
17. “Хрущовський” період у розвитку радіо.
18. Радіоінформації в період застою.
19. Період перебудови та його вплив на інформаційне радіомовлення.
20. Державне і комерційне радіомовлення незалежної України.
21. Поняття про радіоформат. Формат і аудиторія радіостанції.
22. Класифікація і типологія форматів радіо у зарубіжній та вітчизняній радіожурналістиці.
23. Основні формати світового радіомовлення.
24. Інформація в сучасному радіопросторі.
25. Принципи інформаційної діяльності радіожурналіста.
26. Законодавчі аспекти роботи радіожурналіста з інформацією.
27. Вимоги до новин на радіо. Характерні риси новин.
28. Чинники, що підвищують цікавість радіоновин.
29. Збирання новин.
30. Джерела інформації в радіомовленні.
31. Основні принципи і методи викладу новин на радіо.
32. Принцип “перевернутої піраміди”.
33. Принцип “драматичної єдності” (кульмінація, причина, результат).
34. Поняття «замкнутого кола».
35. «Ефірні» вимоги до матеріалів (правильність, ясність, лаконічність, колорит).
36. Структура радіоповідомлення.
37. Основні методи викладу новин.
38. Монотематична і політематична новини.
39. Виклад подієвої новини.
40. Використання цитування при подачі новин.
41. Спеціальні типи новин.
42. Тематичні новини.
43. Типи коротких текстових повідомлень.
44. Озвучені повідомлення.
45. Основні типи радіопередач.
46. Новинний блок та особливості роботи над ним.
47. Жанрова система радіомовлення, її специфіка.

48. Синкретизм радіожанрів: причина та наслідки.
49. Інформаційні жанри радіомовлення.
50. Аналітичні жанри в радіожурналістиці.
51. Художньо-документальні радіожанри.
52. Особливості виражальних засобів радіо в системі інших засобів масової інформації.
53. Дві основних групи виражальних засобів радіо.
54. Слово (людське мовлення) як важливий виражальний засіб радіо.
55. Музика і шуми: основні та додаткові функції.
56. Специфіка технічних стилетвірних засобів радіо.
57. Особливості мови радіо.
58. Акустичність як важлива риса радіомовлення.
59. Однотипність мовленнєвого спілкування на радіо.
60. Дистанційність мовлення радіо.
61. Синхронність мовлення й сприйняття.
62. Норми мовлення та їх порушення.
63. Розмовне мовлення на радіо.
64. Невербальні засоби мови: специфіка, принципи застосування.
65. Темп мовлення, сила звуку та висота тону на радіо.
66. Тембр голосу і його вплив на слухача.
67. Інтонація голосу як засіб виразності мовлення.
68. Специфіка функціонування пауз у радіомовленні.
69. Аудиторія радіо та її специфіка.
70. Основні форми вивчення радіоаудиторії.
71. Принципи наукового дослідження аудиторії радіо.
72. Методи вивчення радіоаудиторії.
73. Основні завдання інформаційної служби радіо.
74. Права та обов'язки працівників інформаційної радіослужби.
75. Інформаційна служба радіо: зарубіжна та вітчизняна модель.
76. Служба інформації в структурі державного та комерційного мовлення.
77. Особливості форматування музичного радіомовлення.
78. Концепція створення плей-листа.
79. Ротація композицій в радіоефірі.
80. Специфіка роботи радіоведучого (ді-джея).
81. Головні правила ведення музичного ефіру на радіо.
82. Основні вимоги до ді-джея.

83. Всеукраїнське та регіональне мовлення.
 84. Виникнення медіа-холдингів та їх вплив на радіопростір.
 85. Дротове та FM-мовлення в Україні.
 86. Державні радіостанції: характеристика формату, жанрово-стильової палітри, основні радіоведучі.
 87. Найпопулярніші комерційні FM-станції.
 88. Характеристика українського регіонального радіопростору.
 89. Інтернет-радіомовлення в Україні.
 90. Запорізьке регіональне радіомовлення.
 91. Державні регіональні радіостанції в м.Запоріжжі.
- Характеристика формату, жанрово-стильової палітри.
92. FM-радіостанції Запоріжжя.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні завдання №1.

1. Запишіть акустичний портрет (звуковий образ): міста Запоріжжя, Ігор нескорених (Invictus Games), Асканії Нової, Кам'яної Могили, залізничного вокзалу Запоріжжя-1, пустелі, цунамі, Різдва, притулку для тварин, Дня Незалежності України або запропонуйте свій образ/тему/портрет.

2. Дотримуючись усіх правил стрімінгу, запишіть власний актуальний подієвий стрім (до 7 хв.) (місце/подія/інформаційний привід на вибір студента/студентки).

3. Використовуючи основні доступні джерела для радіоповідомлень (інформаційні агентства, друковані ЗМІ, портали і т.д.) і враховуючи вимоги до радіоповідомлень підготуйте і запишіть 5 тематичних хронікальних/розширених радіоповідомлень, які вийдуть у радіоефір на музичній радіостанції.

Індивідуальні завдання №2.

1. Запишіть радіопідводки до трьох пісень (пісні на вибір студента/студентки).

2. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту та врахувавши всі складові таких аудіопродуктів (назва, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі програми, жанр програми тощо): розробіть концепцію власного авторського аудіопроекту: цільова аудиторія, кількість сезонів, тематика/проблематика, вид (формат), назва (2-3 варіанта), опис всього

сезону і епізоду №1,2 (див. приклад на Go Podcast чи на сайті радіостанції) та запишіть.

3. Запишіть власний радіорепортаж із залученням обов'язкових репортажних структурних елементів і виражальних засобів. Тема, проблема, подія репортажу на вибір студента/студентки.

КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Варіант 1

1. Місце радіомовлення в системі засобів масової інформації.
2. Інформаційні радіожанри: радіоповідомлення (визначення, жанрові ознаки, види).
3. Поясніть функції радіомовлення на прикладі «Громадського радіо».
4. Ознайомившись із виражальними засобами радіо, спробуйте створити акустичний портрет: олімпійських ігор, залізничного вокзалу Запоріжжя-1, сонячного дня, депресії, першого снігу, 24 лютого 2022, щастя, цунамі, пустелі або запропонуйте власний образ (на вибір).
5. Проілюструйте на прикладі однієї прослуханої радіопередачі (на вибір) специфічні можливості радіо, всі його виражальні засоби.
6. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту на радіо та врахувавши всі складові такого аудіоконтенту (назва, обкладинка, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі, жанр, виражальні засоби тощо), запропонуйте концепцію, назву й сценарій для першого епізоду власного подкасту.
7. Прочитайте книгу Е. Ньюзума «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (книга завантажена в MOODLE) (усне обговорення окремих розділів на іспиті).

Варіант 2

1. Виразальні засоби радіожурналістики.
2. Інформаційні радіожанри: радіозвіт (визначення, жанрові ознаки, види).
3. Поясніть функції радіомовлення на прикладі радіо «Радіо NV».
4. Ознайомившись із виражальними засобами радіо, спробуйте створити акустичний портрет: олімпійських ігор, залізничного вокзалу

Запоріжжя-1, сонячного дня, депресії, першого снігу, 24 лютого 2022, щастя, цунамі, пустелі або запропонуйте власний образ (на вибір).

5. Проілюструйте на прикладі однієї прослуханої радіопередачі (на вибір) специфічні можливості радіо, всі його виражальні засоби.

6. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту на радіо та врахувавши всі складові такого аудіоконтенту (назва, обкладинка, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі, жанр, виражальні засоби тощо), запропонуйте концепцію, назву й сценарій для першого епізоду власного подкасту.

7. Прочитайте книгу Е. Ньюзума «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (книга завантажена в MOODLE) (усне обговорення окремих розділів на іспиті).

Варіант 3

1. Радіоаудиторія. Сучасні методи вивчення радіоаудиторії.

2. Інформаційні радіожанри: радіоінтерв'ю (визначення, жанрові ознаки, види).

3. Поясніть функції радіомовлення на прикладі радіо радіо «Армія FM».

4. Ознайомившись із виражальними засобами радіо, спробуйте створити акустичний портрет: олімпійських ігор, залізничного вокзалу Запоріжжя-1, сонячного дня, депресії, першого снігу, 24 лютого 2022, щастя, цунамі, пустелі або запропонуйте власний образ (на вибір).

5. Проілюструйте на прикладі однієї прослуханої радіопередачі (на вибір) специфічні можливості радіо, всі його виражальні засоби.

6. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту на радіо та врахувавши всі складові такого аудіоконтенту (назва, обкладинка, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі, жанр, виражальні засоби тощо), запропонуйте концепцію, назву й сценарій для першого епізоду власного подкасту.

7. Прочитайте книгу Е. Ньюзума «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (книга завантажена в MOODLE) (усне обговорення окремих розділів на іспиті).

Варіант 4

1. Інтернет-радіостанція: тенденції розвитку, класифікації.

2. Інформаційні радіожанри: радіорепортаж (визначення, жанрові ознаки, види).

3. Поясніть функції радіомовлення на прикладі «Радіо Skovoroda».

4. Ознайомившись із виражальними засобами радіо, спробуйте створити акустичний портрет: олімпійських ігор, залізничного вокзалу Запоріжжя-1, сонячного дня, депресії, першого снігу, 24 лютого 2022, щастя, цунамі, пустелі або запропонуйте власний образ (на вибір).

5. Проілюструйте на прикладі однієї прослуханої радіопередачі (на вибір) специфічні можливості радіо, всі його виражальні засоби.

6. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту на радіо та врахувавши всі складові такого аудіоконтенту (назва, обкладинка, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі, жанр, виражальні засоби тощо), запропонуйте концепцію, назву й сценарій для першого епізоду власного подкасту.

7. Прочитайте книгу Е. Ньюзума «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (книга завантажена в MOODLE) (усне обговорення окремих розділів на іспиті).

Варіант 5

1. Видові ознаки класифікацій радіостанцій.

2. Аналітичні радіожанри: радіокореспонденція.

3. Поясніть функції радіомовлення на прикладі радіо «Байрактар».

4.

5. Проілюструйте на прикладі однієї прослуханої радіопередачі (на вибір) специфічні можливості радіо, всі його виражальні засоби.

6. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту на радіо та врахувавши всі складові такого аудіоконтенту (назва, обкладинка, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі, жанр, виражальні засоби тощо), запропонуйте концепцію, назву й сценарій для першого епізоду власного подкасту.

7. Прочитайте книгу Е. Ньюзума «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (книга завантажена в MOODLE) (усне обговорення окремих розділів на іспиті).

Варіант 6

1. Концепція радіомовлення. Жанрово-тематичне спрямування радіопрограм.

2. Аналітичні жанри: радіокоментар, радіобесіда.

3. Поясніть функції радіомовлення на прикладі радіо «Культура».

4. Ознайомившись із виражальними засобами радіо, спробуйте створити акустичний портрет: олімпійських ігор, залізничного вокзалу Запоріжжя-1, сонячного дня, депресії, першого снігу, 24 лютого 2022, щастя, цунамі, пустелі або запропонуйте власний образ (на вибір).

5. Проілюструйте на прикладі однієї прослуханої радіопередачі (на вибір) специфічні можливості радіо, всі його виражальні засоби.

6. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту на радіо та врахувавши всі складові такого аудіоконтенту (назва, обкладинка, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі, жанр, виражальні засоби тощо), запропонуйте концепцію, назву й сценарій для першого епізоду власного подкасту.

7. Прочитайте книгу Е. Ньюзума «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (книга завантажена в MOODLE) (усне обговорення окремих розділів на іспиті).

Варіант 7

1. Функції радіомовлення.

2. Художньо-публіцистичні жанри радіомовлення.

3. Проілюструйте функції радіомовлення на прикладі «Urban Space Radio».

4. Ознайомившись із виражальними засобами радіо, спробуйте створити акустичний портрет: міста Запоріжжя, олімпійських ігор, залізничного вокзалу Запоріжжя-1, сонячного дня, депресії, першого снігу, щастя, цунамі (на вибір).

5. Проілюструйте на прикладі однієї прослуханої радіопередачі (на вибір) специфічні можливості радіо, всі його виражальні засоби.

6. Ознайомившись із особливостями створення авторської програми/подкасту на радіо та врахувавши всі складові такого аудіоконтенту (назва, обкладинка, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, цілі, жанр, виражальні засоби тощо), запропонуйте концепцію, назву й сценарій для першого епізоду власного подкасту.

7. Прочитайте книгу Е. Ньюзума «Гучніше! Як створювати круті подкасти» (книга завантажена в MOODLE) (усне обговорення окремих розділів на іспиті).

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

Основна

1. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник / О.Я. Гоян. – 2-ге вид., доп. Київ : Веселка, 2004. 245 с.
2. Гоян В., Гоян О. Перші комерційні радіостанції в Україні: від експериментів до бізнесу. Навчальний посібник. Київ : Інститут журналістики, 2020. 56 с.
3. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: Підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с
4. Любченко Ю. Виразальна система радіожурналістики : монографія. Запоріжжя: АА Тандем, 2016. 192 с.
5. Нюзум Е. Гучніше! Як створювати круті подкасти. Харків : Віват, 2022. 336 с.
6. Мірошніченко П. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 328 с.

Додаткова

1. Гиріна Т. Трансформація та конвергенція в діяльності українських редакцій міжнародних радіостанцій. Вісник ХДАК. 2018. Вип. 53. С. 158 – 168.
2. Гоян О. Звуковий образ комерційного радіомовлення: особливості формування. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1651> (дата звернення: 05.11.2020).
3. Данькова Н. Алексей Тарасов, «Радио НВ»: Наша главная задача – максимально уменьшить количество скучного в эфире. URL: <https://detector.media/rinok/article/177511/2020-05-28-aleksei-tarasov-radio-nv-nasha-glavnaya-zadacha-maksimalno-umenshit-kolichestvo-skuchnogo-v-jefire/> (дата звернення: 14.11.2020).
4. Комарова О. Радіо НВ: хто викликає підвищену підозрілість і що в офісі робить Дарт Вейдер. URL:

<https://www.radiosvoboda.org/a/29094982.html> (дата звернення: 27.10.2020).

5. Лінник Д. Радіостанція фахівців, а не експертів. Валерій Калниш про майбутнє «Радіо НВ». URL: <https://ms.detector.media/maister-klas/post/20652/2018-02-23-radiostantsiya-fakhivtsiv-a-ne-ekspertiv-valerii-kalnish-pro-maibutne-radio-nv/> (дата звернення: 18.11.2020).

6. Лопатіна І. Війна, яка гвалтує. Аудіофільм. URL: <https://soundcloud.com/radio-nv/same-tam-vyna-yakagvaltu?fbclid> (дата звернення: 26.09.2020).

7. Любченко Ю. Візуалізація інформації на сучасному радіо. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2015. № 3 (23). С. 54 – 57.

8. Любченко Ю. Еволюція музично-шумових елементів у формуванні звукових радіообразів. Теле- та радіожурналістика. 2013. Вип. 12. С. 334 – 339.

9. Мірошніченко П. Звуковий образ регіональної радіопрोगрама в контексті провідних тенденцій розвитку медіаринку. Наукові записки Інституту журналістики. 2019. Т. 2 (75). С. 85 – 94.

10. Мірошніченко П. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 328 с.

11. Половинчак Ю. Конвергентні процеси в сучасному інфопросторі: трансформації текстів, практик, ієрархій. Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського : збірник наукових праць. Київ, 2017. Вип. 46. С. 31 – 44.

12. Рябуха Н. Звуковой образ как феномен культуры: опыт междисциплинарного синтеза. Культура і сучасність. 2014. № 2. С. 112 – 119.

13.

14. Холоденко О. Знайомі обличчя – нові голоси та мізки: репортаж із текстового прогону «Радіо НВ». URL: <https://detector.media/production/article/135476/2018-03-11-znaiomi-oblichchya-novi-golosi-ta-mizki-reportazh-iz-testovogo-progonu-radio-nv/> (дата звернення: 16.11.2020).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПЛАН АНАЛІЗУ РАДІОПРОГРАМИ

1. Назва програми.
2. Автор та ведучий.
3. Спонсор (якщо є, то наскільки впливає на хід програми).
4. День та час виходу (а також повтор).
5. Вид передачі залежно від регіону її поширення:
 - міжнародна;
 - транснаціональна;
 - національна;
 - регіональна;
 - міська;
 - вузівська (виробнича) тощо.
6. Тип програми:
 - інформаційна;
 - інформаційно-аналітична;
 - аналітична;
 - розважальна;
 - інформаційно-розважальна;
 - соціальна;
 - рекламно-комерційна;
 - акція;
 - ток-шоу;
 - гра;
 - змагання;
 - конкурс тощо.
7. Структура програми:
 - план;
 - хронометраж;
 - блоки (якщо є);
 - розбивки (якщо є);
 - рубрики (якщо є).
8. Тематичне наповнення.
9. Використані жанри:
 - перелічити, навести приклади;
10. Функціональні особливості програми.

11. Зворотний зв'язок у програмі:
- епістолярний (пошта редакцій)
 - “миттєвий” (телефоном під час радіопрограми, а також пряме включення мікрофонів для трансляції думок аудиторії, Інтернет)
 - співавторство (залучення авторського активу для підготовки програм);
 - тестування (з'ясування позиції аудиторії щодо роботи радіостанції або предмету обговорення в ЗМІ – за допомогою особистісних інтерв'ю, анкет, телефону);
 - консультативна (обговорення продукції редакції під час слухацьких конференцій, прямиоефірних випусків тощо);
 - експертний (вивчення оглядів роботи ЗМІ, дослідницьких та науково-критичних матеріалів про журналістську практику, думки спеціалістів-експертів);
 - дослідницький (рейтингові вимірювання динаміки реальної аудиторії радіостанції або програми і поглиблене вивчення стану аудиторії).
 - опосередкований, нелінійний зв'язок (є посередник: редактор, коментатор, цензор) чи безпосередній (лінійний) зворотний зв'язок;
 - глядачі в залі з пультами.
12. Роль ведучого в програмі:
- диктатор;
 - вчитель;
 - суддя;
 - медіатор;
 - опонент;
 - посередник;
 - невидимка.
13. Соціальний статус ведучого:
- професійно-кваліфікаційні вимоги;
 - ідейно-моральні якості;
 - відповідальність;
 - принциповість;
 - порядність;
 - ділові якості;
 - інтелектуальний рівень;
 - професіоналізм;

- спеціалізація;
 - літературна мова;
 - психологічні якості;
 - саморозвиток;
 - ставлення до виконуваної справи;
 - фізичні якості.
14. Позитивні та негативні риси мовлення ведучого (ведучих):
- мова ефіру (українська, російська);
 - стиль мовлення (приклад);
 - дикція (приклад);
 - помилки (приклад);
 - вплив російської мови на українську і навпаки;
 - шаблонні фрази;
 - манера вітання та прощання (приклад);
 - відсутність жаргонів і штампів;
 - особливі літературні і ораторські прийоми;
 - ідеальне структурне оформлення тексту;
 - логічний зв'язок між частинами тексту.
15. Характеристика аудиторії, на яку розрахована передача:
- вік;
 - фах;
 - стать;
 - освіта;
 - соціальний статус.
16. Ступінь участі слухача в програмі:
- найвища;
 - висока;
 - середня;
 - низька;
 - найнижча.
17. Роль слухача в програмі:
- статист;
 - заявник;
 - скаржник;
 - свідок;
 - інформатор;
 - співрозмовник;

- опонент;
 - суддя;
 - герой;
 - громадянин;
 - співавтор.
18. Аналіз поведінки ведучого:
- дотримання етичних норм (приклад);
 - форми проведення інтерв'ю, бесіди, розмови.
 - поведінка під час розмови з глядачем (телефоном) або з гостем в студії (приклад);
 - жестикуляція (якщо є он-лайн трансляція - приклад).
19. Вплив передачі на молодіжну аудиторію:
- подобається (не подобається), чому (приклад);
 - розважає (приклад);
 - виховує (приклад);
 - надає цікаву, пізнавальну інформацію (приклад);
 - надає естетичну насолоду (приклад);
 - якою має бути програма, щоб сподобатися та вплинути на молодь (приклад).
20. Наслідки програми. Ваше ставлення та поради.

ДОДАТОК Б
«СПІВАЄ ЧАС МЕЛОДІЮ РАНКОВУ, ЯК ПОЗИВНІ
ЗАГРАЮТЬ З ДАЛИНИ»: ДО 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО
РАДІО

Скуртул Г.С.

канд. філол. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка»

«Алло, алло, алло! Говорить Харків! Вам, вам, вам! Працює в Україні перша радіотелефонна станція», – так розпочався сто років тому перший експериментальний ефір української радіомовної станції. Прем'єрна радіопередача тривала двадцять дві хвилини – це був концерт артистів і симфонічного квартету. А вже в грудні 2023 року Верховна Рада України ухвалила Постанову про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках. Зокрема, йдеться і про 100 років із часу заснування «Українського радіо» (запуск у Харкові першої в Україні радіостанції).

Українське радіо неодноразово ставало об'єктом наукового дослідження: як соціокультурний бренд (Л. Обух), як комерційно успішний проєкт і мовник під час повномасштабного вторгнення (П. Мірошніченко, Д. Коломієць); особливості програмної сітки УР проаналізовані в працях А. Горпінченка; знакові етапи розвитку згадують у своїх публікаціях Н. Даценко, С. Єрмоленко, О. Кошак, Т. Ковальова, І. Мащенко. Однак і досі відсутні дослідження, у яких би простежувалися тенденції еволюції Українського радіо, що й зумовлює актуальність наукової розвідки.

Українське радіомовлення як складова національного інформаційного медіапростору проходило різні етапи розвитку, які впливали на його формат, технології і програми. Знаковим для ефіру Українського радіо був травень 1943 року – вперше в ефірі з'явилися позивні пісні на слова Тараса Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий...». Ця мелодія і досі є звуковою візиткою радіостанції, маркером динамічного розвитку ефірного образу [3]. Після приєднання України до Радянського Союзу УР стало контрольованим державою. Програми були строго цензуровані, а їхній зміст відображав ідеологію радянського режиму.

Після відновлення незалежності України в 1991 році Українське радіо дістало можливість розвиватися в межах нової суверенної

держави. Відбувалася поступова лібералізація медіа, з'явилися незалежні радіостанції, розпочався процес комерціалізації. Потужним поштовхом до трансформацій став розвиток цифрових технологій. Поширення Інтернету дозволило слухати Українське радіо не лише через FM/AM хвилі, а й через онлайн-потоки, мобільні додатки. Це зі свого боку розширило аудиторію та збільшило можливості для контенту.

Перший канал суспільного радіо в Україні пропонує різноманітні програми, співпрацює з міжнародними медіаорганізаціями (обмінюючись контентом та досвідом), сьогодні це важливий інформаційний та культурний ресурс для українського суспільства, про це свідчать і дослідження. Відсоток слухачів, які віддають перевагу новинам саме на Українському радіо, зріс із 19% у 2022 році до 21% у 2023-му [4].

Не минула Українське радіо й конвергенція – процес злиття традиційного радіомовлення з іншими медіаформатами та технологіями, такими як інтернет, мобільні додатки, соціальні медіа та інші. Цей процес призвів до появи нових форматів радіопередач, залучив різних слухачів та збільшив доступність до інформаційних продуктів.

За допомогою інтернет-технологій радіостанція може взаємодіяти зі своєю аудиторією в реальному часі, а саме – проводити голосування/опитування, обговорювати програми й проекти в соціальних мережах, а також надсилати коментарі і запитання. Конвергенція радіо також означає поєднання аудіоконтенту з іншими медіаформатами, такими як відео, фотографії та текстовий контент. Це можемо побачити на сайті Українського радіо, у мобільному застосунку та в соціальних мережах. Радіостанція розміщує аудіоверсії програм на своєму веб-сайті, в соціальних мережах або на інших платформах для залучення нової аудиторії та збільшення досяжності. Це відкриває нові можливості для УР у створенні та поширенні контенту, а також у взаємодії зі своїми реципієнтами. Цей процес є важливим для адаптації радіо до сучасних технологічних та соціальних трендів.

Також інтернет та цифрові технології дозволили радійникам створювати персоналізовані пропозиції для своєї аудиторії, враховуючи їхні інтереси та вподобання: «Радіо мусить бути співбесідником, тому у нас збільшилася істотна частка інтерактивних передач, де люди обговорюють щось. Слухачам цікава не дискусія експертів на тему:

«Що сталося з ціною на газ?», їм самим хочеться висловитися в ефірі – це така принада радіомовлення» [5], – зауважує генеральний продюсером УР Дмитро Хоркін.

Отже, за вікову історію радіо як технологія пережило декілька важливих революційних трансформацій. Від примітивних винаходів до інтернет-технологій, за допомогою яких, слухачі чують радіо в будь-якій точці планети. Українське радіо змінило й функцію радіомовлення – від передачі інформації до розважальної й просвітницької; з'явилися авторські програми. Зміни технологій спричинили зміни в можливостях радіо – не лише звуком й словом розказувати історії, а й показувати (відеотрансляції зі студії).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Даценко Н. Пригоди на радіохвилях: історія українського радіо / Н. Даценко. – Київ : Темпора, 2023. – 600 с.
2. Мащенко І. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу / І. Мащенко. – Київ : Україна, 2005. – 382 с.
3. Позивним Українського Радіо 80 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/sjxaj> (дата звернення: 08.04.2024).
4. «Українське радіо» стало лідером рейтингу слухання новин серед радіомовників, – дослідження Internews [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/sjxjc> (дата звернення: 08.04.2024).
5. Українське радіо стало цікавим. Як виганяли дармоїдів і змінювали програми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/sjxmc> (дата звернення: 08.04.2024).
6. Як українці слухають радіо? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (дата звернення: 28.03.2024)